

sicer zelo vabljiva naloga etnologov, ob dosedanjih sovjetskih realizacijah v tej smeri pa se kaže v nekoliko manj spodbudni luči.

Zgodovinski metodološki prijem je pripisati razpravi o pojmovanju »evropskega etničnega kompleksa«, ki jo je napisal Géza de Rohan-Csermak. Njegova analiza evropske skupnosti z vidika kulturne, jezikovne, rasne, geografske in psihične enotnosti in iskanje meril za opredeljevanje »evropskega etničnega kompleksa« dajeta zanimivo in nazorno osnovo za etnološko raziskovanje v evropskih ovirah. Meje evropskega etničnega kompleksa pa so zavoljo najrazličnejših razlogov relativne. V tej zvezi opozarja avtor zlasti še na migracije iz Evrope. Evropska etnična skupnost je tako neprimerno širša od geografske Evrope. »Evropski etnični kompleks« dobiva s tem po avtorjevem mnenju interkontinentalno razsežnost.

Ali pa bodo te interkontinentalne razsežnosti vplivale tudi na nadaljnjo podobo revije? Zdi se, da prizadevanjem v tej smeri v reviji ne bodo zapirali vrat. Odrprtost in iskrena pripravljenost na dvogovor pa sta odliki, zaradi katerih se bojimo, da ne bi mednarodna prizadevanja v okviru te revije, ob njej in z njo prehitro usahnila.

S. Kremensček

Národopisné aktuality. Vydává Krajské středisko lidového umění ve Strážnici. Ročník II (1965), číslo 1—2, 3—4; ročník III (1966), číslo 1, 2, 3—4.

Vsebinski koncept periodične publikacije Národopisné aktuality, ki jo izdaja inštitut za ljudsko umetnost v Strážnicah, je bil jasno razložen že ob izidu prve številke v letu 1964. Uvodni članek vsake številke naj bi bil posvečen kateremu od teoretičnih vprašanj narodopisja. Sledil naj bi prispevek bolj »materialne« narave. Na tretjem mestu naj bi bila vsakokrat zarisana podoba enega od ljudskih umetnikov, saj taka dokumentacija postaja po mnenju redakcije prav nujna in tudi javnosti potrebna. Četrti razdelek je bil po tej koncepciji prihranjen za diskusijske prispevke o aktualnih vprašanjih v zvezi s študijem narodopisnega gradiva ali amaterskega ukvarjanja z ljudskokulturnimi izrazi. Vsako številko naj bi sklenila poročila o publikacijah, razstavah, nastopih raznih skupin, priredbah ljudskih pesmi in glasbe za radio, televizijo in podobno. Omeniti velja še vsakokratno notno prilogo.

V pričujočem opozorilu na časopis je treba predvsem ugotoviti pohvalno dejstvo, da se redakcija navedene koncepcije pri svojem delu, kolikor je to le mogoče, tudi drži. Spričo načrtnega dela je bilo v sorazmerno majhnih in tankih zvezkih revije v zadnjih dveh letnikih načetih dovolj pomembnih in mestoma ključnih problemov. Tako so bili med vprašanji iz prvega razdelka obravnavani odnosi med jezikoslovjem in etnografijo (Jan Chloupek), etnografijo in sociologijo (Karel Fojtik) in etnografijo in arheologijo (Vladimir Podborský). Na uvodnih mestih je najti še Prispevek k pojmovanju in k metodi strukturalne analize ljudskega plesa (Hannah Laudová) in spis Moravske poslikane božične jaslice kot etnoorganološki vir (Richard Jeřábek). Med prispevki o tvarnejših vprašanjih ljudske kulture so Opombe k razvoju tradicionalnega ljudskega oblačila na območju Kunovskega (Josef Jančář), sestavek o Figuralnih vezeninah na moravskem Horáckem (Vlasta Svobodová), prispevek z naslovom Tehniční pogoji za adekvatno transkripcijo večglasne ljudske glasbe (Ladislav Leng), oznaka etnografskega gradiva z območja Visokih Tater (Ján Olejník) in spis Češke narodnostne manjšine in narodopisje (Iva Heroldová), ki ga je šteti bolj k uvodnim razpravam. Zanimivi in za naše razmere še zlasti spodbujajoči so sestavki s portreti ciganskega kapelnika Jožka Kubika (Dušan Holý), pripovedovalke Anne Chybidziurove (Antonín Satke), pevke Marije Procházkove (Vítězslav Volavý), slikarice pirhov Marije Gavalove (Jaroslav Orel) ali ljudskega pesnika Josefa Bore (Josef Kopunec, Bohuslav Beneš). Avtorje zanimajo njihova življenjska usoda, vplivi okolja ali ljudskokulturnega repertoarja na njihovo tvornost, njihova vloga v okolju, oblike izražanja njihove umetnosti itd. Mimo čisto folklorističnih vprašanj so tukaj

zastopani tudi širši vidiki etnološke vede. Med diskusijskimi prispevki v četrtem razdelku je najti razpravo o koncepciji festivala ljudskih pesmi in plesov v Strážnicah s sklepno besedo o tej témi (Josef Tomeš). Pod naslovom Nekaj besed k sodobni folklori se Bohuslav Beneš opredeljuje za študij celotnega ljudsko-kulturnega repertoarja, ki ga je danes najti med širokimi plastmi mest in podeželja. Sodobni človek in ljudska kultura je naslov prispevka izpod peresa Josefa Beneša k diskusiji o položaju ljudske kulture v sedanji češkoslovaški družbi. K etnomuzikološkimi vidikom pri študiju zgodovine češke glasbe naslavlja svojo razpravo Jiří Vysloužil.

Precejšen del revije zajemajo ocene in poročila. To daje reviji ob vsaj dvakratnem izidu na leto aktualističen pečat, ki je strokovnemu in ljubiteljskemu življenju na področju moravskega narodopisja seveda samo v prid.

S. Kremenšek

Zeszyty państwowe muzeum etnograficznego w Warszawie, tom IV—V. 1963/1964. Warszawa 1966, str. 5—186.

IV—V letnik gornje revije, kjer je objavljen niz člankov z najrazličnejšo problematiko, ponovno priča o veliki dejavnosti poljskih etnografov. Tako poroča Renata Jezierska o Jubilejnym znanstvenem zasedanju Muzeja kulture in ljudske umetnosti v Warszawi (9. in 10. 12. 1963) in o konferenci o muzejih na prostem (11. 12. 1963). Med referenti srečujemo znana imena poljskih etnografov z naslednjimi referati: M. St. Brzostowski, O etnografskih muzejih na Poljskem — M. M. Ptasnik, Perspektywy etnografskich muzeów na Poljskem — Prof. dr. M. Znamierowska-Prufferova, O družbeni vlogi etnografskich muzeów na Poljskem — Prof. dr. T. Seweryn, O najnujnih potrebah etnografskich muzeów — Dr. L. Malicki in prof. dr. K. Piwocki pa sta govorila o problematiki etnoparkov. (Referata St. Brzostowskega in Ks. Piwockega sta v reviji objavljena v celoti).

V obširnejšem članku obravnava J. Damrosz Etnografsko muzeologijo z vidika regionalizacije poljske ljudske kulture. K. Pietkiewicz pa je prispeval članek Vloga ljudske umetnosti v poljski umetnostni kulturi; prva je drugo po njegovem mnenju ne samo obogatila, daje ji v nekaterih dobah celo specifični značaj. R. Jezierska poroča o zgodovini etnografskih zbirk v Varšavi, kjer je prvotna zbirka predmetov, ki se je osnovala 1888. leta, narasla do druge svetovne na 30.000, po drugi svetovni vojni pa na 40.000 predmetov.

Z. Chrzanowska se predstavlja s člankom Posode za shranjevanje žita v državnem etnografskem muzeju v Varšavi, v katerem obravnava predmete, ki so bili zbrani na terenu centralne in vzhodne Poljske v letih 1954—1965. — W. J. Jarecki ugotavlja v članku Les v kulturi prebivalcev bazena R. Tanvi, da je prevladovala uporaba lesa pri omenjenih prebivalcih še v 19. stoletju. — P. Sacki pa govori o spremembah v vaški kovaški obrti v območju Janova v času od konca 19. stol. do današnjega časa; postale so najbolj očitne po drugi svetovni vojni, ko so začeli na to področje vedno močneje vdirati tovarniški izdelki.

S področja ljudske umetnosti je prispeval dva članka St. Szymanski. V prvem obravnava pet plastik velikopoljskih rezbarjev, v drugem pa navaja krajše rodovnike in način njihovega preživljanja. — A. Damrosz opisuje Kolekcijo žetonov za gabunsko igro »abia« iz zbirk državnega etnografskega muzeja v Varšavi in poroča o etnografski razstavi z naslovom Glasba in ples Afrike, ki je bila organizirana v maju 1964. leta. Na razstavi je bilo prikazano poleg glasbil, plesnih kostumov in mask tudi orožje vzhodne Afrike. — Obredno petje in ljudske pesmi pri plemenu Apindji, ki živi vzdolž desnega brega reke N'Gounie v centralnem Gabunu je obdelal St. Swiderski. — Vrsto prispevkov in omenjenem zborniku končuje poročilo o delu muzeja za leta 1953/64 K(azimirza P(ietkiewitza).

Marija Makarovič